

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

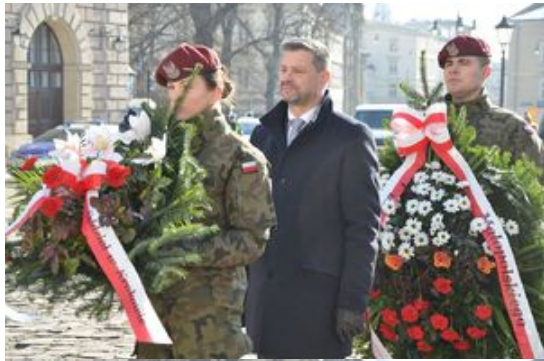
<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/178792,83-rocznica-pierwszej-masowej-deportacji-obywateli-polskich-w-glab-ZSRS-Uroczyst.html>
04.05.2024, 08:22

83. rocznica pierwszej masowej deportacji obywateli polskich w głąb ZSRS. Uroczystość w Krakowie

10 lutego 2023 r., w 83. rocznicę pierwszej masowej deportacji obywateli polskich w głąb Związku Sowieckiego, przed tablicą pamięci na pl. o. Studzińskiego pod Wawelem odbyła się patriotyczna uroczystość, zorganizowana przez krakowski oddział IPN, wojewodę małopolskiego i oddział Związku Sybiraków. Ufundowana przez IPN tablica znajduje się w sąsiedztwie Krzyża Katyńskiego.

- Musimy patrzeć na deportacje z szerszej perspektywy. [...] Musimy owe wydarzenia postrzegać w kontekście tego, co stało się wcześniej, a więc zbrodni bolszewickich z lat wojny polsko-bolszewickiej, ale także operacji polskiej NKWD z lat 1937-1938. Musimy też dostrzegać, że niespełna miesiąc po pierwszej masowej deportacji mamy podpisany rozkaz o wymordowaniu polskich jeńców wojennych, polskich oficerów. Rozkaz, który prowadzi do zbrodni katyńskiej – powiedział w swoim wystąpieniu dyrektor Oddziału IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał.

Zebrani wysłuchali także listu skierowanego przez wojewodę małopolskiego Łukasza Kmitę oraz wystąpienia prezesa Zarządu Związku Sybiraków Oddział Kraków Józefa Kołodzieja. Na zakończenie uroczystości pod tablicą Sybiraków złożono kwiaty i zapalono znicze.

10 lutego 1940 r. Sowietci wywieźli Polaków ze wschodnich województw II RP, zajętych po 17 września 1939 r. przez Armię Czerwoną. W straszliwych warunkach, na mrozie dochodzącym do minus 40 stopni, naszych obywateli wysłano w podróż przez tysiące kilometrów w bydłych wagonach, bez jedzenia, picia i zachowania elementarnej higieny. Na nieludzką ziemię do niewolniczej pracy trafiły m.in. rodziny urzędników, ziemian i osadników wojskowych.

W latach 1940-1941 sowieci przeprowadzili cztery masowe deportacje obywateli polskich. Druga odbyła się 13 kwietnia 1940 r. W jej wyniku wysiedlono głównie rodziny osób przetrzymywanych w obozach jenieckich oraz więzionych i aresztowanych. Trzecia tura wywózek odbyła się 29 czerwca 1940 r. i dotknęła głównie tzw. bieżęćców, czyli uciekinierów spod okupacji niemieckiej. Czwarta – w maju i czerwcu 1941 r. Wysiedleniu podlegali przede wszystkim członkowie konspiracji i ich bliscy, rodziny osób rozstrzelanych, aresztowanych za „działalność kontrrewolucyjną”, ukrywających się lub zbiegłych pod okupację niemiecką.